

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 400/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Petrom Arendackým, advokátom, Železničiarska 13, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 8CoPr/3/2017 zo 14. novembra 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/100/2020 z 28. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 18. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu v pracovnoprávnom spore. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany z 15. marca 2016 bolo určené, že skončenie pracovného pomeru výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce z 30. júla 2015, ktorú dal žalovaný ako zamestnávateľ sťažovateľovi, je neplatné a pracovný pomer naďalej trvá. Zároveň bolo žalovanému uložené zaplatiť sťažovateľovi náhradu mzdy 1 417 eur.

3. V konaní bolo nesporné, že sťažovateľ bol zamestnancom so zdravotným postihnutím, pričom žalovaný dal sťažovateľovi výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce bez predchádzajúceho súhlasu úradu práce, sociálnych vecí a rodiny podľa § 66 Zákonníka práce. Táto skutočnosť spôsobila neplatnosť výpovede, čo v priebehu konania uznal žalovaný a neplatnosť

výpovede nenamietal. Vzhľadom na túto skutočnosť, ako aj stanovisko žalovaného súd konštatoval neplatnosť výpovede bez potreby skúmať ďalšie dôvody výpovede. Žalovaný dal sťažovateľovi neplatnú výpoveď a sťažovateľ oznámil, že trvá na ďalšom zamestnaní, sťažovateľ mal preto nárok na náhradu mzdy. Náhrada mzdy bola sťažovateľovi priznaná za obdobie od 1. 10. 2015 do 8. 1. 2016, pretože do 30. 9. 2015 sťažovateľ ešte pracoval a plynula výpovedná lehota, a 8. 1. 2016 bola advokátovi sťažovateľa doručená výzva žalovaného, aby sa sťažovateľ v nasledujúci pracovný deň dostavil do jeho sídla, kde mu bude pridelovať prácu. Týmto dňom žalovaný umožnil sťažovateľovi pokračovať v práci. Súd vychádzal z priemerného mesačného zárobku 445,05 eur, pretože obsah pracovnej zmluvy bol zmenený dohodou z 31. júla 2015, keď došlo k zmene dĺžky pracovného času na 20 hodín týždenne. Sťažovateľovi bola priznaná náhrada mzdy za október až december roku 2015 (3 x 445,05 eur) a za štyri pracovné dni v januári 2016 (81,85 eur), teda 1 417 eur. Rozhodujúcim obdobím pre určenie priemerného zárobku sťažovateľa bol tretí kalendárny štvrtrok roku 2015. Sťažovateľ písomným podaním z 1. februára 2016 označeným ako rozšírenie žaloby navrhol, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľovi nemajetkovú ujmu 50 000 eur. Okresný súd na pojednávaní 5. februára 2016 uznesením nepripustil túto zmenu žaloby.

4. Sťažovateľ požadoval náhradu mzdy 820 eur mesačne od 1. 10. 2015, až do doby, pokiaľ mu žalovaný neumožní vykonávať prácu. Doplnčiacim rozsudkom z 13. decembra 2016 okresný súd žalobu vo zvyšnej časti týkajúcej sa náhrady mzdy nad sumu 1 417 eur zamietol.

5. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu 4. apríla 2016 odvolanie, v ktorom rozšíril žalobu o určenie neplatnosti výpovede z dôvodu porušenia zákazu diskriminácie pre zdravotné postihnutie, zákazu zneužitia práva a rozporu s dobrými mravmi. V odvolaní proti doplnčiacemu rozsudku rozšíril žalobu o náhradu mzdy za obdobie od 1. 8. 2015 do 4. 1. 2016; teda do dňa, keď mu bolo umožnené pracovať, ktorú požadoval vo výške 5 803,60 eur.

6. Krajský súd rozsudkom zo 14. novembra 2019 zmenu žaloby nepripustil, potvrdil rozsudok okresného súdu v spojení s doplnčiacim rozsudkom v napadnutom zamietajúcom výroku. Krajský súd nepripustil zmeny žaloby v odvolacom konaní, pretože v čase podania odvolania bol platný a účinný Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“), ktorý v § 95 ods. 1 a 2 zmenu žaloby nepripúšťal, ak výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Výsledky konania smerovali iba k neplatnosti skončenia pracovného pomeru a k náhrade mzdy v súvislosti s neplatným skončením pracovného pomeru. Námietku sťažovateľa, že sa okresný súd nevysporiadal s diskriminačným dôvodom výpovede, vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože žalobe o neplatnosť výpovede bolo vyhovené z dôvodu absencie súhlasu úradu. Preto nebol ďalej daný zákonný dôvod, aby súd posudzoval ďalší dôvod neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Rozhodnutie okresného súdu navyše v časti určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru nadobudlo právoplatnosť už 8. apríla 2016. V replike z 15. júna 2016 k vyjadreniu žalovaného sťažovateľ namietal tiež neplatnosť zmeny pracovnej zmluvy z 31. júla 2015, ktorou došlo k zmene dĺžky pracovného času na 20 hodín týždenne. Krajský súd vyhodnotil tento odvolací dôvod ako neprípustný s poukazom na to, že tento dôvod nebol použitý v konaní pred okresným súdom a sťažovateľ netvrdil a ani nepreukázal, že ich nemohol uplatniť pred súdom prvej inštancie.

7. Krajský súd vyhodnotil aj dĺžku doby, po ktorú bola sťažovateľovi priznaná náhrada mzdy, ako aj výšku náhrady mzdy. Rozhodnutie okresného súdu vyhodnotil ako vecne správne. Krajský súd vyhodnotil vyjadrenie žalovaného zo 17. decembra 2015 ako výzvu pre sťažovateľa, aby najbližší nasledujúci pracovný deň sa dostavil k zamestnávateľovi, ktorý mu bude prácu prideľovať až do skončenia konania. Vyjadrenie žalovaného bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 8. januára 2016, ktorý v tom čase sťažovateľa zastupoval. Sťažovateľ do práce v najbližší pracovný deň, 11. januára 2016, nenastúpil. Preto sťažovateľovi patrila náhrada mzdy za obdobie od 1. 10. 2015 do 8. 1. 2016. Krajský súd neprihliadol na nárok na náhradu mzdy aj za obdobie od 1. 8. 2015 do 30. 9. 2015, ktorý sťažovateľ uplatnil v odvolaní proti dopĺňaciemu rozsudku, pretože nebol predmetom konania pred súdom prvej inštancie. Išlo by tak o zmenu žaloby v odvolacom konaní, čo Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) nepripúšťa.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, čo odôvodnil nepreskúmateľnosťou rozhodnutia krajského súdu, nesprávnymi závermi o neodôvodnenosti odvolania v časti, že sa okresný súd nezaoberal nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania a diskriminácie. Sťažovateľ poukázal na to, že v žalobe argumentoval, že dôvodom neplatnosti bolo porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a že žalovaný porušil povinnosti podľa § 55 ods. 2 písm. a) Zákonníka práce.

9. O dovolaní rozhodol najvyšší súd a uviedol, že rozsudok krajského súdu a okresného súdu sú vzájomne späté a spolu súvisia. V súvislosti s namietaným nerozhodnutím o návrhu na zmenu žaloby z 3. februára 2016 uviedol, že sa sťažovateľ domáhal neplatnosti výpovede, t. j. rovnakého výroku ako v žalobe, avšak z dôvodu nerešpektovania zákazu diskriminácie a zneužitia práva. Okresný súd preto nebol povinný rozhodovať o zmene žaloby. Pokiaľ sťažovateľ skutkovo vymedzoval neplatnosť skončenia pracovného pomeru z dôvodu porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, žaloba nezodpovedala § 9 ods. 2 antidiskriminačného zákona. Najvyšší súd sa stotožnil s posúdením námietky neplatnosti zmeny pracovnej zmluvy z 31. júla 2015 ako neprípustnej novoty v odvolacom konaní. Sťažovateľ namietal, že pri jej uzavretí bol uvedený do omylu, čo predstavuje relatívnu neplatnosť právneho úkonu, kedy sa úkon považuje za platný, pokiaľ ten, kto je takýmto úkonom dotknutý, sa neplatnosti nedovolá. Keďže sa sťažovateľ neplatnosti zmeny pracovnej zmluvy dovolával až v podanom odvolaní, krajský súd správne vyhodnotil túto námietku ako neprípustnú. Vo vzťahu k dovolacím námietkam sťažovateľa o nesprávnych právnych záveroch o doručení výzvy na nástup do zamestnania, nesprávnej výške priznanej náhrady mzdy najvyšší súd uviedol, že v rozhodovacej praxi nie je nesprávnosť či neúplnosť skutkových zistení, nesprávnosť hodnotenia dôkazov a nesprávne právne posúdenie považované za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

10. Najvyšší súd sa osobitne zaoberal aj právnymi otázkami podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, ktorými sťažovateľ odôvodňoval prípustnosť dovolania. Vo vzťahu k otázke, či súd mal okrem hmotnoprávnych a procesných podmienok skúmať aj diskriminačný charakter danej výpovede, uviedol, že otázka nie je relevantnou otázkou. Rozsudok v časti neplatnosti skončenia pracovného pomeru nadobudol právoplatnosť 8. apríla 2016, predmetom odvolacieho konania bol iba nárok na náhradu mzdy. Diskriminačné dôvody neplatnosti skončenia pracovného pomeru neboli v prípade sťažovateľa rozhodujúce z hľadiska priznanej náhrady mzdy a ani nemohli privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie. Sťažovateľ v priebehu konania navrhol rozšírenie žaloby o nemajetkovú ujmu 50 000 eur, čo okresný súd na pojednávaní 5. februára 2016

uznesením zamietol. Najvyšší súd už nebol oprávnený skúmať správnosť a dôvodnosť tohto uznesenia okresného súdu. Konanie bolo vedené podľa v tom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku, ktorý ukladal odvolaciemu v prípade konania vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania nariadiť pojednávanie. Pojednávanie bolo nariadené na oboch stupňoch. Súdny dospel k záveru o neplatnosti výpovede, preto ďalej neskúmali diskriminačné správanie žalovaného a nevykonali ďalšie dokazovanie v tomto smere. Vo vzťahu k ďalšej dovolacej námietke, že z rozsudkov nie je zrejmé, ako vypočítali priemernú mzdu sťažovateľa, najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ tým namieta nedostatočné odôvodnenie rozsudkov v časti výšky priznanej náhrady mzdy. Nejde preto o právnu otázku, ale skôr o tvrdenie o vade konania podľa § 420 písm. f) CSP. Touto vadou však konania súdov vo veci sťažovateľa neboli postihnuté.

11. Najvyšší súd preto dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. c) CSP v časti, v ktorej namieta existenciu procesnej vady podľa § 420 písm. f) CSP, a vo zvyšku podľa § 447 písm. f) CSP, bez toho aby skúmal vecnú správnosť rozsudku krajského súdu.

III.

12. Ústavná sťažnosť je rozsiahlym prepisom priebehu konania od jeho začiatku až po rozhodnutie o podanom dovolaní. Sťažovateľ hodnotí rozhodnutie najvyššieho súdu ako arbitrárne. V dovolaní vymedzil aj ďalšie právne otázky, ktorými sa však najvyšší súd nezaoberal a ani ich v rozhodnutí nespomenul. Išlo o právne posúdenie následkov, ktoré vyplynuli z výzvy žalovaného na nástup do práce sťažovateľovi a spôsobu výpočtu výšky náhrady mzdy. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym posúdením viacerých právnych skutočností. Dohodu o zmene pracovnej zmluvy považuje za absolútne neplatnú, na čo mali súdy z úradnej povinnosti prihliadať. Sťažovateľ tiež uvádza, že už v žalobe argumentoval tým, že dôvodom neplatnosti výpovede bolo porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. V podaní z 1. februára 2016 označenom ako rozšírenie žaloby navrhol, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť 50 000 eur ako nemajetkovú ujmu, a uviedol ďalšie diskriminačné dôvody. Išlo však už o doplnenie dôvodov uvedených v žalobe. Súdny sa preto mali zaoberať a vyhodnotiť aj diskriminačný charakter danej výpovede. Tým, že sa súdy uvedeným aspektom výpovede nezaoberali a tento postup ani náležite neodôvodnili, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Sťažovateľ tiež nesúhlasí s postupom okresného súdu, ktorý nepripustil ďalšiu zmenu žaloby, ktorú uplatnil 3. februára 2016, keď sa domáhal neplatnosti výpovede z dôvodu nerešpektovania zákazu diskriminácie. Ďalšie námietky sťažovateľa sa vzťahujú na posúdenie výzvy žalovaného na nástup do práce. Sťažovateľ nesúhlasí s tým, že išlo o kvalifikovanú výzvu v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce. Žalovaný nepreukázal, že v tom čase disponoval pracovným miestom, ktoré by zodpovedalo zdravotnému stavu sťažovateľa.

IV.

13. Vo vzťahu k ústavnou sťažnosťou namietanému rozsudku krajského súdu sťažovateľ mal mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, ktorý využil. Sťažovateľ v dovolaní namieta obdobný okruh nedostatkov, ktoré tvoria obsah ústavnej sťažnosti. Išlo o skutočnosť, že sa súdy nezaoberali diskriminačným charakterom výpovede, námietky voči výzve žalovaného na nástup do zamestnania, spôsobu výpočtu priznanej náhrady mzdy a posúdenie námietky neplatnosti zmeny pracovnej zmluvy, ktorú sťažovateľ uplatnil v odvolacom konaní. Bolo plne v právomoci najvyššieho súdu takto formulované dovolanie preskúmať a rozhodnúť o ňom. Preto v rozsahu proti

rozsudku krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nie je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti a z toho dôvodu bola ústavná sťažnosť v tejto časti odmietnutá.

14. Vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu treba uviesť, že z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najstálejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

15. Najvyšší súd podrobil skúmaniu procesný postup súdov v otázke námietky neplatnosti skončenia pracovného pomeru pre nerešpektovanie zákazu diskriminácie. Právnu úvahu najvyššieho súdu, že sťažovateľ sa zmenou žaloby z 3. februára 2016 domáhal rovnakého výroku – určenia neplatnosti výpovede, ako v podanej žalobe, a preto okresný súd nebol povinný rozhodnúť o tejto zmene, nemožno hodnotiť ako právny omyl. Z hľadiska rozhodovania súdov bolo podstatné, ako sťažovateľ vymedzil svoj návrh. Ako vyplýva z rozsudku okresného súdu, sťažovateľ sa domáhal neplatnosti výpovede. Predmetom konania tak bolo určenie neplatnosti výpovede. Ak sťažovateľ v priebehu konania na okresnom súde zmenou žaloby žiadal, aby súd rozhodol o neplatnosti výpovede z dôvodu nerešpektovania zákazu diskriminácie, nemenil svoj pôvodný návrh, pretože stále požadoval určenie neplatnosti výpovede. Súd preto nebol povinný rozhodovať o zmene návrhu. Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5Cdo/56/2014 z 24. marca 2015, ktorý ukladá preskúmať v konaní o neplatnosť výpovede všetky tvrdené dôvody výpovede, a to najmä vtedy, ak budú rozhodujúce z hľadiska priznania náhrady mzdy. V uvedenom konaní žalobkyňa svoje nároky z neplatnosti výpovede už v žalobnom návrhu opierala aj o tvrdenia o priamej diskriminácii z dôvodu pohlavia. Diskriminačné dôvody výpovede danej sťažovateľovi nemali vplyv na rozhodnutie o náhrade mzdy a nárok sťažovateľa z 1. februára 2016 na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 eur okresný súd uznesením na pojednávaní 5. februára 2016 zamietol. Dôvod, pre ktorý najvyšší súd v uvedenom uznesení konštatoval vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP, bol ten, že krajský súd nenariadil na prerokovanie odvolania pojednávanie. Takou vadou však konanie veci sťažovateľa zaťažené nebolo. Uvedené uznesenie najvyššieho súdu vychádza z inej skutkovej a procesnej situácie, a preto nie je aplikovateľné na vec sťažovateľa.

16. Tvrdenie sťažovateľa, že sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími právnymi otázkami, za ktoré označuje posúdenie právnych následkov výzvy žalovaného na nástup do zamestnania a spôsob výpočtu náhrady mzdy, je v rozpore so skutočným obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu. Najvyšší súd sa týmito skutočnosťami jasne zaoberal. Vo vzťahu k námietke o pochybení súdov pri výpočte náhrady mzdy najvyšší súd uviedol, že nešlo o právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

Tento právny záver je správny. Rovnako najvyšší súd vyhodnotil aj výzvu žalovaného na nástup do zamestnania, kde sťažovateľ namietal nesprávny právny záver o riadnom doručení tejto výzvy a jej právnych následkoch. V podstate sťažovateľ namietal nesprávne hodnotenie výzvy a právne závery, ku ktorým súdy dospeli. Právny záver najvyššieho súdu, že výzva na nástup do práce bola sťažovateľovi doručená a dostala sa do jeho dispozície 9. januára 2016, nemožno hodnotiť ako arbitrárny. Sťažovateľ najbližší nasledujúci pracovný deň 11. januára 2016 do práce nenastúpil. Argumentácia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti o tom, že žalovaný nepreukázal, že v tom čase skutočne disponoval pracovným miestom vhodným pre sťažovateľa, je hypotetická. Sťažovateľ do práce na základe tejto výzvy nenastúpil, a preto nemožno priznať relevanciu jeho argumentácii, že výzva nemá účinky podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce a žalovaný mu neumožnil pokračovať v práci. Tiež právne posúdenie námietky neplatnosti dohody o zmene pracovnej zmluvy z 31. júla 2015, ktorú sťažovateľ uplatnil v priebehu odvolacieho konania ako neprípustnej novoty v odvolacom konaní, nemožno hodnotiť ako svojvoľné. To platí o to viac, že sťažovateľ namietal neplatnosť dohody z dôvodu omylu, čo podľa § 49a Občianskeho zákonníka predstavuje relatívnu neplatnosť právneho úkonu. Pre krajský súd a najvyšší súd bolo preto rozhodné to, že sťažovateľ sa dovoľával neplatnosti až v odvolacom konaní, pričom netvrdil, že tento dôvod nemohol bez svojej viny uplatniť už v konaní pred okresným súdom.

17. Odôvodnenie najvyššieho súdu nadväzuje na obsahovo rozsiahle odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ktoré sa podrobne vysporiadalo s uplatnenými odvolacími námietkami sťažovateľa. Uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné či arbitrárne. Preto nemožno dospieť k záveru, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu alebo jeho postupom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júla 2022

Peter Straka
predseda senátu